

ΟΡΙΣΜΕΝΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΑ

Οι μαθητές μπορούν να δώσουν τιμές στο n και να παρατηρήσουν ότι ισχύει $s_n \leq R_n \leq S_n$

Δίνοντας την πληροφορία ότι αυτό που διαισθητικά καταλαβαίνουμε αποδεικνύεται, αλλά δεν είναι η απόδειξη αντικείμενο μελέτης στο Λύκειο, δηλαδή ότι το s_n και το S_n έχουν το ίδιο όριο, από το Θ . Παρεμβολής προκύπτει ότι το ίδιο όριο έχει και το άθροισμα Riemann και έτσι ορίζουμε ως ορισμένο

ολοκλήρωμα το
$$\int_a^b f(x) dx = \lim_{n \rightarrow +\infty} R_n$$

και το όριο αυτό είναι ανεξάρτητο της επιλογής των ξ_i , γεγονός που μας επιτρέπει να κάνουμε την παρακάτω απόδειξη του θεμελιώδους θεωρήματος ολοκληρωτικού λογισμού.

Κατασκευή ορισμένου ολοκληρώματος

Για το ορισμένο ολοκλήρωμα γράφουμε την εντολή: **Ολοκλήρωμα[f, α, β]**

Κατασκευή του κάτω αθροίσματος

Για να κατασκευάσουμε τα ορθογώνια του κάτω αθροίσματος και ταυτόχρονα για τον υπολογισμό του κατωτέρου αθροίσματος γράφουμε: **s=ΚάτωΑθροισμα[f,α,β,n]**

Κατασκευή του πάνω αθροίσματος

Για να κατασκευάσουμε τα ορθογώνια του πάνω αθροίσματος και ταυτόχρονα για τον υπολογισμό του ανωτέρου αθροίσματος γράφουμε: **S= ΠάνωΑθροισμα [f,α,β,n]**

Κατασκευή της διαμέρισης

Για να βρείτε τις τετμημένες x των σημείων της διαμέρισης που δίνονται από τον τύπο: $x_k = a + \frac{\beta - \alpha}{n}$

γράψτε στο πεδίο εισαγωγής του geogebra **χ= Ακολουθία[α + κ *(β - α) / n, κ, 0, n]**

Τα σημεία στο σχήμα θα τα κατασκευάσετε γράφοντας:

Σ=Ακολουθία[(Στοιχείολίστας[χ,κ],0),κ,1,n+1]

Κατασκευή του αθροίσματος Riemann

Για την κατασκευή λίστας τυχαίων σημείων στο κάθε υποδιάστημα χρησιμοποιούμε τον τύπο

$\xi_i = x_{i-1} + \text{random}() \cdot \frac{\beta - \alpha}{n}$ αφού η συνάρτηση random παράγει τυχαίο αριθμό στο διάστημα $[a, \beta]$.

Για τη δημιουργία τους στο Geogebra γράφουμε:

ξ=Ακολουθία[ΣτοιχείοΛίστας[χ,κ]+random()*(β-α)/n,κ,1,n]

Για να δούμε τα σημεία αυτά πάνω στον άξονα γράφουμε:

Ξ=Ακολουθία[(ΣτοιχείοΛίστας[ξ,κ],0),κ,1,n]

Για την ακολουθία των τιμών: **F=Ακολουθία[f(ΣτοιχείοΛίστας[ξ,κ]),κ,1,n]**

Για την δημιουργία των ορθογωνίων:

Πολ=Ακολουθία[Πολύγωνο[(ΣτοιχείοΛίστας[χ, κ], 0), (ΣτοιχείοΛίστας[χ, κ], ΣτοιχείοΛίστας[F, κ]), (ΣτοιχείοΛίστας[χ, κ + 1], ΣτοιχείοΛίστας[F, κ]), (ΣτοιχείοΛίστας[χ, κ + 1], 0)], κ, 1, n]

Για τον υπολογισμό του αθροίσματος γράφουμε: **R=ΑθροισμαΣτοιχείωνΛίστας[Πολ]**